

## ***Ekumeniskt om kyrkan***

1982 publicerade *Faith and Order-kommissionen* inom Kyrkornas Världsråd BEM-dokumentet om dop, nattvard och ämbete. I dokumentet redovisades den samsyn som finns inom kyrkorna om dop, nattvard och ämbete, men också de punkter där man (ännu) inte är överens. BEM-dokumentet har betytt mycket för ett närmande när det gäller utformningen av mässan och dopet mellan merparten av världens kyrkor.

Vid sammanfattningen av kyrkornas svar på BEM-dokumentet konstaterade man att det område där man behövde komma vidare var synen på kyrkan, ecklesiologin. Hur man uppfattar och ser på kyrkan i stort påverkar synen på gudstjänsten och sakramenten. Därför behöver kyrkorna tala med varandra just om vad kyrkan är, hennes grundvalar och hennes väsen för att på så sätt komma längre i strävan efter enhet.

Nu har *Faith and Order-kommissionen* presenterat ett dokument om kyrkan: *The Church: Towards a Common Vision*. Dokumentet har översatts till svenska (tyvärr med en del brister) och finns tillgängligt på Sveriges Kristna råd: *Kyrkan: På väg mot en gemensam vision, 2014*. Dokumentet har sänts ut till alla medlemskyrkor i Kyrkornas världsråd med frågan om texten återspeglar den egna kyrkans självförståelse och om texten kan tjäna som utgångspunkt för ett närmande mellan kyrkorna. I Svenska kyrkan har dokumentet sänts ut till domkapitlen och stiftsstyrelserna för att deras svar ska vara en del av underlaget för Svenska kyrkans officiella svar på dokumentet.

Dokumentet ger en bra bild av de resultat som de teologiska dialogerna mellan kyrkorna kommit fram till under de senaste årtiondena samt visar vilka frågor som ännu kräver fortsatt arbete. Kyrkans grund och ursprung är den treenige Gudens frälsningsplan och att Jesus Kristus och den helige Ande sänts till världen. Denna utgångspunkt, att kyrkan är delaktig i gemenskapen mellan de tre personerna i Treenigheten, går tillbaka till den odelade kyrkans tradition och är därmed möjlig att omfattas av både den västliga och östliga kristenheten. Denna treeniga gemenskap manifesteras i enheten i tron, i enheten i det sakramentala livet och i enheten i kyrkans tjänst, både hennes ämbeten och hennes mission.

Utifrån denna utgångspunkt kan man sedan närma sig de områden där kyrkorna inte är överens. Det handlar om de institutionella strukturerna i kyrkan, om auktoriteten och ämbetena i kyrkan, frågan om var gränser går för en legitim mångfald och om förhållandet mellan den lokala församlingen och den universella kyrkan. Man tar även upp frågan om kyrkans sakramentalitet som ett område där det finns mycken oenighet.

Dokumentet är på många sätt välkommet, eftersom det är ett teologiskt dokument. Det handlar inte om kyrkans organisation, inte om kyrkomötet, inte om kyrkans struktur, inte om ekonomi och administration, inte om olika projekt eller verksamheter. Det tar sin utgångspunkt i Skriften, och i resonemangen hör man röster från kyrkans hela tradition, inte minst från den odelade kyrkans tid. För oss som står i en evangelisk-luthersk tradition finns en del ovana infallsvinklar, och vissa saker som vi gärna poängterar finns inte riktigt där vi är

vana att de ska finnas. Synd och nåd, förlåtelse för Jesu Kristi skull, upprättelse och helgelse, Anden som tröstar, lär och förmanar – allt detta finns med, men inte riktigt med formuleringar och vändningar från vår tradition. Dokumentets text är resultatet av otaliga samtal, där man gemensamt sökt att formulera sig och den ställer därmed också frågan till läsaren om man kan formulera sig så som man gör i dokumentet.

Positivt är vidare att dokumentet i fråga om kyrkan flyttar fokus från det kyrkopolitiska, det organisatoriska och det byråkratiska till kyrkan som ett utflöde och en manifestation av Guds frälsningsrådslut. Grundvalen för kyrkan är Guds vilja att frälsa och befria sin skapelse från allt som binder och förstör. Därför sände Gud sin Son, därför sänder han sin helige Ande. Kyrkan har sitt centrum i åkallan av Fadern, att han ska sända sin Ande att upprätta och förnya och i åminnelsen av Sonens eviga och fullkomliga offer som är tillräckligt för alla i alla tider. Kyrkan är i grunden »en gemenskap omkring Ordet, dopets bad och nattvardsbordet». Där ligger fokus, där är utgångspunkten.

Dokumentet om Kyrkan utmanar Svenska kyrkan att se sig själv som en del av Kristi kyrka. Denna ekumeniska utmaning har de sista tjugo åren kommit i skymundan, delvis beroende på att mycken kraft och energi gått åt för att gestalta Svenska kyrkan i hennes nya relation till staten och statsmakterna. Denna nygestaltning är på intet sätt avslutad.

Vad detta Faith and Order-dokument kan hjälpa oss med är att se att i kyrkan som Kristi kropp ger också Svenska kyrkan en djupt grundad identitet som griper över andra ner tids- och lokalbundna historiska former. Utifrån denna identitet kan kyrkan gripa sig an det som dokumentet ser som utmaningar för den ekumeniska gemenskapen just nu, nämligen hur man ska se på frågan om religionernas mångfald samt de etiska frågornas betydelse för kyrkans uppgift och enhet. Från flera håll hörs tankar om att Svenska kyrkan är en profetisk röst som går före och visar vägen. Detta ekumeniska dokument påminner Svenska kyrkan om att det är i det gemensamma handlandet och den gemensamma reflektionen som vägen framåt går. Bara på den vägen når vi det som är den ekumeniska rörelsens mål: den gemensamma lovsången och det gemensamma firandet av eukaristin.

Då måste man också lämna det övermod och den självgodhet som ibland visar sig i kyrkliga sammanhang. Det är inte säkert att Svenska kyrkan är bäst på att formulera konsekvenserna av vår kristna tro i vår tid. Det är inte heller en framkomlig väg att som Skara stift i sitt svar till kyrkostyrelsen säga att det är ett »oavvisligt krav» att andra kyrkor godtar prästvigning av kvinnor och enkönade äktenskap för att Svenska kyrkan ska ingå i full kyrkogemenskap med någon annan kyrka. Liknande tongångar finns i svaret från Linköpings stift. Men det finns även andra förhållningssätt. I svaret från Ärkestiftet framhålls att »dokumentets öppna och respektfulla ton gentemot olika uppfattningar kan främja dialogen mellan kyrkorna». Och man anger hur detta skulle kunna omsättas i vår egen kyrka: »Kanske skulle också dokumentets öppna och respektfulla sätt att hantera olika uppfattningar kunna vara en förebild när det gäller meningsmotsättningar i vår egen kyrka».